

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

de offentlige Examina

i

Rønne lærde Skole

Juni og Juli 1895.

INDHOLD:

Skoleefterretninger.

RØNNE.

Trykt i Colbergs Bogtrykkeri.

1895.

Rettelser og Tilføjelser

i den forrige Aar givne Fortegnelse over tidligere Disciple.

- Nr. 14. *M. I. Munch* var russisk, ikke engelsk, Konsul.
- 26. *H. I. Grønbech* var ansat under Københavns Magistrat, ikke i Matrikelkontoret.
- 83. *Ha. B. Christiansen*, Cand. med. Juni 94; h. ill. II. Praktiserende Læge i Dalmose paa Sjælland.
- 87. *C. M. Ellebye*. Juridisk Fællesprøve Juni 94. 54 Points.
- 91. *R. B. Christiansen*. Fuldstændig juridisk Embedsexamen Januar 95; laud.
- 120. *C. D. Fasting* død 24. Juli 94.
- 124. *C. R. I. Kaufmann*, død 1. August 94.
- 139. *P. T. E. Siersted*. 2den Kar. rettes til 1ste Kar.
- 163. *I. H. B. Jespersen* er praktiserende Læge i Tornemark pr. Sandved, Sjælland.
- 186. *E. Olivarius*. Student 1894. 1. Kar.
- 189. *S. Olivarius*. Student 1894. 1. Kar.
- 190. *I. Rønne*. Student 1894. 1. Kar.

- Nr. 269. *C. F. Michelsen*. Toldmedhjælper i Ærøeskøbing 1895.
- 276. *M. C. Engell*. Skoleembedsexamen i Naturhistorie og Geografi Januar 95; laud.
- 294. *J. P. Grønbech*. Cand. pharm. Januar 95. 2den Kar.
- 295. *I. P. Koefoed*, Nr. 207 rettes til Nr. 208.
- 303. *K. Jespersen*. 1ste Del af pharmac. Examen Oktober 94. 1. Kar.
- 310. *H. G. R. Krauss*. 1ste Del af pharmac. Examen Oktober 94. 2den Kar.
-

I. Examina 1894.

a. Afgangsexamen for studerende Disciple af sproglig-historisk Retning.

Denne Examen absolveredes af følgende 3 Elever: 1. *E. Olivarius*, 2. *S. Olivarius*, 3. *I. Rønne*, der alle havde underkastet sig 4de Kl. Hovedexamen her ved Skolen i Aarene 1891 og 1892. Prøverne afholdtes skriftlig i Dagene 11—14 Juni og mundtlig i Dagene fra 28de Juni til 9de Juli. I Bedømmelsen deltog: Medlem af Undervisningsinspektionen Prof. Dr. *Jul. Petersen* (Naturlære), Inspektør, Cand. mag. *Ottosen* (Modersmaalet, Oldnordisk, Latin, Græsk, Historie) og Skoleforstander *V. Petersen* (Engelsk). Om Udfaldet se S. 6.

b. 4de Klases Hovedexamen for Disciple af sproglig-historisk Retning.

1. *Carstensen, Johannes*, Søn af afdøde Proprietær i Jylland C. E. Carstensen, f. d. 24de Oktober 1877, optagen i Skolens 2den fælles Klasse 6. Januar 1890.

2. *Kure, Jens*, Søn af Gaardejer i Nyker Sogn L. N. Kure, f. i Nyker d. 2den November 1877, optagen i Skolens 2den fælles Kl. 19de August 1889.

Afgangsexamen for Disciple af sproglig-historisk Retning.

Navne	Udarb. i Modersm.		Dansk og Oldn.	Fransk, dobbelt	Engelsk	Historie, dobbelt	Latin, skriftlig	Latin, læst	Latin, ikke læst	Græsk, dobbelt	Naturl.	Points	Hovedkarakter
	fri	bunden											
E. Olivarius	g	g+	mg+	g+	mg	mg	g+	mg÷	mg	mg+	ug÷	92	1. K.
S. Olivarius	mg+	mg	ug	mg+	ug÷	mg+	mg	mg+	ug÷	mg+	mg+	103	1. K.
Rønne	g÷	g	g+	g+	mg	mg	mg÷	mg÷	mg	g+	mg÷	84	1. K.

4de Klasses Hovedexamen for Disciple af sproglig-historisk Retning.

Navne	Dansk Stil	Tysk	Fransk	Latin, dobbelt	Historie	Geografi	Naturh.	Arithm.	Geom.	Græsk	Points	Points i Afgangsf.
Carstensen	mg÷	g÷	g+	g+	ug÷	g+	mg÷	g	g÷	mg÷	61 ² / ₃	24 ¹ / ₃
Kure	mg+	ug÷	mg+	mg+	ug	ug÷	ug	g+	g÷	mg+	77	32 ² / ₃
Olsen	mg÷	g+	mg	mg+	g+	ug÷	ug÷	mg	mg	mg+	76	35

Almindelig Forberedelsesexamen.

Navne	Modersm.		Engelsk, dobbel	Tysk	Fransk	Historic	Geografi	Regning	Arithmetik	Geometri	Naturb.	Naturlære	Orden	Points	Points i Modersm.
	skriftl. dobb.	mundt dobb.													
Bjørnsen	mg+	mg	mg÷	mg÷	mg+	ug÷	mg+	tg+	ug	g+	g	mg+	mg+	106	28 $\frac{2}{3}$
Hjorth	mg	mg	mg÷	mg÷	mg	tg	g	g	tg+	mg÷	mg	ug÷	ug÷	96	28
Kløcker	mg	mg	mg+	mg÷	mg	ug÷	mg÷	ug÷	mg+	mg+	mg÷	mg	mg+	113	28
Sonne	mg÷	ug÷	g+	mg÷	mg÷	ug	mg+	mg÷	ug	ug	ug÷	ug	mg	112	28

3. *Olsen, Emil*, Søn af Sagfører i Rønne J. L. Olsen, f. i Rønne d. 6te Marts 1878, optagen i Skolens 1ste fælles Kl. 19de August 1887.

I Bedømmelsen deltog: Prof. *Petersen* (Mathematik), Cand. mag. *Ottosen* (Latin, Geografi), Skoleforstander *Petersen* (Tysk), Oberst *Andresen* (Fransk), Pastor *Hansen* (Græsk), Skovrider *Steen* (Naturhistorie) og Amtsforvalter *Weidemann* (Historie). Om Udfaldet se Side 6.

c. Almindelig Forberedelsesexamen.

1. *Bjørnsen, Henry Nicolaj*, Søn af afd. Dampskibsfører i Rønne L. N. Bjørnsen, f. i Rønne 6te Novbr. 1878, opt. i 2den fælles Kl. 19de August 1888.

2. *Hjorth, Hans Adolph*, Søn af Terrakottafabrikant i Rønne I. Hjorth, f. i Rønne d. 4de Februar 1878, opt. i 1ste fælles Kl. 19de August 1887.

3. *Kløcker, Jacob Nicolaj*, Søn af afdøde Købmand i Hasle P. C. Kløcker, f. i Hasle 8de Septbr. 1877, opt. i 1ste fælles Kl. 19de August 1887.

4. *Sonne, Niels Otto Mathias*, Søn af afdøde Købmand i Allinge O. Sonne, f. i Allinge d. 10de Marts 1878, opt. i 3die Realklasse den 19de August 1892.

I Bedømmelsen deltog: Prof. *Petersen* (Mathematik, Naturlære), Cand. mag. *Ottosen* (Dansk, Historie, Geografi), Skoleforstander *Petersen* (Tysk, Engelsk), Oberst *Andresen* (Fransk), Skovrider *Steen* (Naturhistorie). Om Udfaldet se Side 7.

d. Skolens aarlige Hovedexamen

afholdtes skriftlig og mundtlig i de samme Dage som Afgangsprøverne. I Bedømmelsen viste følgende Herre Skolen den Ære at deltage: Oberst *Andresen*, Apotheker *Fischer*, Pastor *Hansen*, Lærer *O. Kofod*, Skovrider *Steen* og Amtsforvalter *Weidemann*.

De af Ministeriet sendte Opgaver vare følgende:

a. Afgangsexamen for Studerende.

1. Modersmaalet.

Bunden Opgave: Om Luftballoner og Luftsejlsads.

Fri Opgave: Om Foreningers Betydning for Enkeltmand og for Samfundet.

2. Latinsk Version.

Anno p. u. c. DCCXI quum novi consules C. Pansa et A. Hirtius Kalendis Januariis senatum de omni rei publicæ statu consulerent, necesse erat mentionem fieri etiam de M. Antonio, qui eo ipso tempore D. Brutum Mutinæ inclusum obsidebat. Tum Q. Fulvius Calenus, primus sententiam rogatus, legatos ad Antonium de pace mittendos censuit; sed M. Cicero, ab ejus sententia vehementer dissentiens, nullos legatos mitti, acta M. Antonii rescindi, præmia C. Cæsari Octaviano ceterisque, qui contra eum rem publicam defendissent, decerni placere sibi dixit. Ex ejus oratione hæc excerpimus:

„Venio ad C. Cæsarem, patres conscripti, qui nisi fuisset, quis nostrum esse potuisset? Advolabat ad urbem a Brundisio homo impotentissimus, ardens odio, animo hostili in omnes bonos, cum exercitu, Antonius. Quid hujus audaciæ et sceleri poterat opponi? Nondum ullos duces habebamus, non copias; dandæ cervices erant crudelitati nefariæ; fugam quærebamus omnes, quæ ipsa exitum non habebat.¹⁾ Quis tum nobis, quis populo Romano obtulit hunc divinum adolescentem deus, qui quum omnia ad perniciem nostram pestifero illi civi paterent, subito præter spem omnium exortus prius confecit exercitum, quem furori M. Antonii opponeret, quam quisquam hoc cum cogitare suspicaretur? Magni honores habiti sunt Cn. Pompejo, quum esset adolescens, et quidem jure; subvenit enim rei publicæ; sed et ipse ætate multo robustior, et militum ducem quærentium studium paratius, et ipsum belli genus aliud erat. Non enim omnibus Sullæ causa grata erat: declarat multitudo proscriptorum, tot municipiorum maximæ calamitates. Cæsar autem multis annis minor veteranos, cupientes jam requiescere, armavit; eam complexus est causam, quæ esset senatui, quæ populo, quæ cunctæ Italiæ, quæ dis hominibusque gratissima. Et Pompejus ad Sullæ maximum imperium victoremque exercitum accessit; Cæsar se ad neminem adjunxit, ipse princeps

exercitus faciendi et præsidii comparandi fuit. Pompejus adversariorum partibus agrum Picenum²⁾ habuit inimicum; Cæsar ex Antonii amicis, sed amicioribus libertatis, contra Antonium confecit exercitum. Pompeji opibus Sulla regnavit; Cæsaris præsidio Antonii dominatus oppressus est. Demus igitur imperium Cæsari, sine quo res militaris administrari, teneri exercitus, bellum geri non potest; sit pro prætore: qui honos quamquam est magnus illa ætate, tamen ad necessitatem rerum gerendarum, non solum ad dignitatem valet.“

¹⁾ exitum non habet: fører ikke til noget Maal. ²⁾ I ager Picenus havde Pompejus store Godser og ypperlige Forbindelser, saa at det faldt ham let dér at faa den Hær samlet, som han tilførte Sulla. Cæsar fik nogle af Antonius's Legioner til at svigte ham og træde i Tjeneste hos sig.

3. Fransk Stil.

Dronningen begyndte, skriver Greven af La Marck, med at sige til mig, at hun for to Maaneder siden i Forbindelse med Kongen havde taget den Beslutning at nærme sig til Grev Mirabeau, og at de vare blevne enige om at henvende sig til mig for at opnaa det. Hun gentog for mig, hvad hun havde sagt mig nogle Maaneder i Forvejen, nemlig¹⁾ at hun aldrig havde næret den mindste Tvivl om, at jo min Forbindelse med Grev Mirabeau udelukkende havde til Hensigt²⁾ at være Kongen til Nytte. Hun spurgte mig dernæst i en vis nysgerig og forlegen Tone, om jeg troede, at Mirabeau slet ikke havde haft Del i Rædslerne den 5. og 6. Oktober. Jeg bevidnede da, at han tildels havde tilbragt disse tvende Dage hos mig, og at vi spiste sammen under fire Øjne, da man meldte Pariserpøbelens Ankomst til Versailles. Jeg tilføjede, at jeg dengang meget havde ønsket, at Kongens Ministre havde kunnet høre de Anskuelser, der bleve udtalte ved denne Samtale under fire Øjne, og især at de maatte have forstaaet at tilegne sig³⁾ dem.

¹⁾ nemlig — c'est que ²⁾ udtr. „havde til eneste Hensigt“. ³⁾ tilegne sig — adopter.

b. 4de Klases Hovedexamen og almindelig Forberedelsesexamen.

1. Modersmaalet.

Beskriv en Sørjese!

2. Latinsk Stil.

Da Romerne havde bemægtiget sig Italien, bleve de Naboer til Carthaginienserne, som allerede længe havde været mægtige paa Sicilien. Det var derfor let at forudsæ, at disse to saa magtsyge¹⁾ Folk vilde komme i Krig med hinanden²⁾. Og virkelig³⁾ udbrød der snart en Krig, hvortil Aarsagen var denne. Mamertinerne, italiske Lejetropper⁴⁾, havde gjort Krigstjeneste⁵⁾ paa Sicilien. Paa Vejen⁶⁾ hjem bemægtigede de sig Messana og forsøgte at forsvare denne By imod Syracusanerne og Carthaginienserne. De bade derfor Romerne om Hjælp, og hvis de ikke havde opnaaet⁷⁾ den, vilde de næppe have holdt Byen. Men skønt det romerske Senat i Begyndelsen havde haft Betæneligheder⁸⁾, besluttede det dog — frygtende for, at Carthaginienserne ellers⁹⁾ skulde indtage Messana — at Hjælpen skulde bringes, og befalede i Aaret 264 f. Chr. F. Konsulen Appius Claudius at drage til Sicilien for at paaføre Carthaginienserne og Kong Hiero af Syracusæ Krig. Det saa ud til¹⁰⁾, at Carthago havde Fordelen paa sin Side¹¹⁾. Dog var Appius ikke uheldig¹²⁾, og da Hiero ikke længe efter bad Romerne om Fred, indrømmede de ham den med Glæde; thi de plejede, som I vide, at dele deres Modstandere, for at de kunde herske over dem.

1) magtsyge — begærlige efter at herske (dominari). 2) interesse congregi. 3) re vera. 4) milites conducticii Italici. 5) at gøre Krigstjeneste — militare. 6) udtrykkes ved Partic. af redeo. 7) at opnaa — impetrare. 8) at have Betæneligheder — hæsitare. 9) alioquin. 10) udtrykkes ved videri. 11) at have Fordelen paa sin Side — være overlegent (superior). 12) at være uheldig — male rem gerere.

3. Engelsk Version.

In his „Tour in Ireland 1776—1779“ Mr. Arthur Young makes among others the following remarks about the people: Dancing is very general among the poor people, almost in every cottage. Dancingmasters travel through the country from cottage to cottage, with a piper¹⁾ or blind fiddler²⁾, and the pay is sixpence a quarter. Weddings³⁾ are always celebrated with much dancing, and a Sunday rarely passes without a dance. There are very few among them who will not, after a hard day's work, gladly walk seven miles to have a dance. They are said to have many particular customs and habits connected with weddings and marriages. Thus it is a very ancient custom among the poor people in the country, that a number

of neighbours fix upon⁴⁾ some young woman that ought, as they think, to be married. They also agree upon a young fellow as a proper husband for her. As soon as this point is determined, they send to the fair one's cottage to inform her that on the following Sunday „she is to be horsed“⁵⁾, that is, carried on the men's backs. She must then provide whisky and cider⁶⁾ for a treat⁷⁾, as all will pay her a visit. As soon as she is „horsed“, a hurling match⁸⁾ begins, in which the young fellow appointed for her husband has the eyes of all the company fixed upon him. If he comes off conqueror, he is certain to be married to the girl, but if another is victorious, he certainly loses her, for she is to be the prize⁹⁾ of the victor. These trials are not always finished in one Sunday; they take sometimes two or three. The hurling is a sort of cricket, but instead of throwing the ball in order to knock down a wicket¹⁰⁾, the aim is¹¹⁾ to pass it through a bent stick, the ends of which are stuck in the ground.

1) piper, Piber. 2) fiddler, Spillemand. 3) wedding, Bryllup. 4) to fix upon, at udpege. 5) to be horsed overs.: op at ride. 6) cider, Æblemost. 7) treat, Traktament, Gilde. 8) hurling match, Boldspil. 9) prize, Kamppris. 10) wicket, Gærde. 11) the aim is, det gælder.

4. Aritmetik.

1. Find x og y af Ligningerne

$$\begin{array}{r} x^2 - y^2 = 45 \\ \frac{5}{\text{og } x + y} \quad \frac{3}{x - y} = \frac{2}{3} \end{array}$$

2. Hvor mange Favne Træ indeholdt en Skov for 12 Aar siden, naar den nu indeholder 27800 Favne, og den aarlige Tilvækst er $1\frac{3}{4}$ pro Cent?

3. Paa et Dobbeltspor møde et Iltoget og et Godstog hinanden. En rejsende i Iltoget lægger Mærke til, at Godstoget, der er 200 Fod langt, bruger 4 Sekunder om at køre forbi ham. Hvor mange Fod i Sekundet kører Godstoget, naar Iltoget kører 30 Fod pr. Sekund? — Hvor mange Sekunder vilde den rejsende have brugt om at komme forbi Godstoget, hvis Togene havde kørt i samme Retning?

5. Geometri.

1. Et Trapez er indskrevet i en Cirkel med Radius r ; den ene af de parallelle Sider afskærer en Bue paa 90° , og de to

Sider, der ikke ere parallele, afskære Buer, som tilsammen ere 90° . Find Trapezets Areal.

2. I en retvinklet Trekant ere Kateterne a'' og b'' . Over en af disse som Diameter er der tegnet en Cirkel; find Længderne af de Stykker, hvori Cirklen deler Hypotenusen, udtrykte ved a og b . Ekspl. $a = 1,2$, $b = 0,5$.

3. Et Parallelogram er givet. Konstruer en ligebenet Trekant, der har samme Areal som Parallelogrammet, og hvis Topvinkel er lig med en af Parallelogrammets Vinkler.

6. Praktisk Regning.

1. En Købmand køber 838 Td. 7 Skp. Korn for 9 Kr. 12 Øre pr. Td. og sender Kornet til Tyskland Omkostningerne ved Forsendelsen udgøre 589 Kr. 32 Øre, og desuden maa han betale $5\frac{1}{2}\%$ pro Cent af de nævnte Udgifter i Assurance og Told.

I Tyskland sælges Kornet saaledes, at Købmanden i alt tjener $11\frac{1}{2}\%$ pro Cent. Naar de 400 Tønder betales med 12 Rm. pr. Td. og Resten med 14 Rm pr. Td., hvor stort et Svind maa der da have været? 10 Rm. = 9 Kr

2. Fire Personer (A, B, C og D) dele en Arv saaledes, at A faar en Tredjedel, B en Fjerdedel, C en Ottendedel og D Resten. D sætter sin Part i en Sparekasse, der giver $3\frac{1}{2}\%$ pro Cent i aarlig Rente, og faar 937 Kr. 86 Øre i Rente (simpel Rente) for 2 Aar 5 Maaneder. Hvor stor var Arven, hvor stor hver af de fire Parter?

II. Undervisningen.

	Vl.	Vs.	Vm.	IV		III		II			I		II	I	Sum efter Fradrag af Fællestimer
				S.	R.	S.	R.	S.	Ra.	Rb.	S.	R.	F.	F.	
Dansk og dansk Stil	1		2	2	2	2	2	2		2		3	4	5	25
Latin og Oldtidskundskab .		8		7		7		7				6			36
Græsk	6		6	5		5									22
Oldnordisk	1		2												3
Tysk				2	1	2	1	2	1	2	2	1	4	3	21
Fransk	1		3	2		3		3			3		4		19
Engelsk	2		2		3				4			3			18
Religion			1			2	4	2		2	2		2	3	14
Historie			3	2	1	2		3		3	2		3	3	22
Geografi				2		1		2		3	2		2	2	13
Matematik			11	6		4		5		5	4				37
Regning					1		1	1	1	4	1	1	4	4	18
Geometrisk Tegning					1		2								3
Naturhistorie				2		2					2		2	1	15
Naturlære	3		2	4		3		2							14
Skrivning								1		1	2			3	7
Tegning									1	1	1	1	2	2	8
Sang			2		2		2	2		2	2		2	2	4
Gymnastik			4		4		4		4	4	4		4	4	20
			36		36		36		36		36		36	32	317

Fagfordelingen har været følgende:

Rektor <i>Koefoed</i> : Latin i VI, V. Historie IIb. Latin Vm.	15 T.
Overlærer <i>Andersen</i> : Naturlære VI, Vs. og Vm. Aritmetik Vm. Matematik IV og II. Geom. Tegning IVR. Regning IIS og Ra	30 —
Adjunkt <i>Øllgaard</i> : Dansk i VI, V, IV, III, I. Religion i VI, V, III, IIS og Ra. Historie i VI, V, IV, III, IIS og Ra, I. Regning i IIF.	34 —
Adjunkt <i>Tryde</i> : Naturhistorie, Geografi og Fri- haandstegning i hele Skolen.	35 —
Adjunkt <i>Aasted</i> : Geometri og Projektionstegning i Vm. Matematik i III, IIb og I. Geom. Tegning i IIIR. Regning i IIIR og I. Na- turlære IVR og IIIR. Skrivning i IIb	32 —
Adjunkt <i>Koefoed</i> : Græsk VI og IIS. Latin IVS, IIS og IS. Dansk II. Skrivning IIb	36 —
Adjunkt <i>Markussen</i> : Oldnordisk, Engelsk VI og V. Græsk Vs og IVS. Tysk IV og I. Latin IIS. Historie IIF.	34 —
Adjunkt <i>Holbeck</i> : Fransk, Engelsk i Realklas- serne. Tysk IF	36 —
Timelærer <i>Sørensen</i> : Religion IIb, I, IIF, IF. Historie IF. Dansk IIF og IF. Tysk III, II, IIF. Skrivning IIF og IF.	36 —
Lærer <i>Madsen</i> : IIb og IF. Regning	8 —
Organist <i>Madsen</i> og senere Musikus <i>Marquard</i> (1. Oktbr.—23. Decbr.) og Organist <i>Zangenberg</i> : Sang.	4 —
Gymnastiklærerne <i>Haslund</i> og <i>Lundt</i> : Gymnastik	20 —

Om Oprettelsen af en 5te Klasse af matematisk-
naturvidenskabelig Retning.

Efterat jeg oftere havde modtaget Forespørgsel fra enkelte om Muligheden af at blive Student her fra Skolen med matematisk naturvidenskabelig Artium, modtog jeg ifjor paa en Gang en saadan Forespørgsel fra 4, nemlig to, der havde underkastet sig almindelig Forberedelsesexamen her ved Skolen, og to, der havde absolveret samme Examen ved Nexø Realskole. Jeg indgik derfor med en Forestilling om Sagen til Ministeriet og modtog fra dette under 14de August følgende Svarskrivelse:

„I behagelig Skrivelse af 19. Juli d. A. har Hr. Rektoren under Henvisning til derom fra flere Sider rettede Henvendelser andraget om, at det maatte tillades at oprette en 5. Klasse af matematisk-naturvidenskabelig Retning ved Rønne lærde Skole fra næste Skoleaars Begyndelse, samt at det maatte tillades de Elever, som ville indtræde i denne Afdeling, at udsætte den lovbefalede Latinprøve til Udgangen af 5te Klasse.

I Henhold hertil skal Ministeriet herved tjenligst melde til behagelig Efterretning, at man, efterat have brevvexlet med Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler og dertil hørende Realskoler, herved meddeler den ønskede Tilladelse til, at der ved Rønne lærde Skole fra næste Skoleaars Begyndelse oprettes en 5te Kl. af en matematisk-naturvidenskabelig Afdeling, og at der tilsikres de Elever, der maatte indtræde i denne, Gennemførelse af deres Undervisning ved Skolen til matematisk-naturvidenskabelig Afgangsexamen i det efterfølgende Aar — alt under Forudsætning af, at det, som i Hr. Rektorens Skrivelse udtalt, ikke vil være nødvendigt i denne Anledning at ansætte nogen ny Lærer ved Skolen, samt at Udgifterne ved den paa-gældende Foranstaltning ikke vil komme til at overskride det i Deres Skrivelse nævnte Beløb af 1440 Kr.“

De fire Elever, som saaledes kom til at danne 5te Kl. af mat.-naturv. Retning, vare *H. N. Bjørnsen* og *N. M. O. Sonne* her fra Skolen, og *A. F. Jensen* og *P. K. West* fra Nexø Skole (alm. Forberedelsesexamen 1894 med henholdsvis 123 og 117 Points); desværre maatte den førstnævnte allerede en Maanedstid efter opgive sit Forsæt paa Grund af Faderens pludselige sørgelige Dødsfald. De tre andre ville til Sommer underkaste sig Prøven i mundtlig og skriftlig Latin sammen med IV stud. Kl.

De i Aarets Løb i de forskellige Fag gennemgaaede Pensa ere følgende:

Dansk.

VI Kl. Den danske Literaturs Historie efter mundtlig Fremstilling med Øllgaards Bog som Grundlag. Til Middelalderens Literatur er benyttet Svend Grundtvigs: Danske Kæmpeviser og Folkesagn fra Middelalderen. Af Holberg er bl. a. læst „Erasmus Montanus“ og „Det lykkelige Skibbrud“ og af Øhenschläger: „St. Hansaften-Spil“ og „Væringerne i Myklinggaard. Følgende Digtværker: Kærlighed uden Strømper, Fiskerne, Censurens Oprindelse, Holger Danske, en Landsbydegns Dagbog, Recensenten og Dyret, Hjortens Flugt, Abels Død, Benedikt af Nurcia, Sangerens Hustru. Flors Haandbog. Digtarterne efter Dorph. 2 Stile om Maaneden.

V Kl. Literaturhistorien fra 1800 til 1870. Digtarterne efter Dorph. 2 Stile om Maaneden.

IV stud. Kl. Borchsenius og Winkel-Horns danske Læsebog. Oplæsning af enkelte Digtværker. Den græske Mythologi efter Dorph. Tre til fire Stile om Maaneden.

IV Realkl. Kendskab til den danske Literaturs Historie, særlig fra Holberg til den nyere

Tid, er givet dels gennem mundtlig Meddelelse og dels efter Øllgaards Literaturhistorie. Otto Borchsenius' og Winkel-Horns danske Læsebog for Skolens mellemste og højere Klasser. Af Holberg er læst: „Den Stundesløse“ og „Jacob von Tyboe“, og af Øhlenschläger „Palnatoke“. Fremdeles følgende Værker: „Kærlighed uden Strømper“, „Røverstuen“, „Søstrene paa Kinnakullen“, „Recensenten og Dyret“ og „Feriegæsterne“. En Time om Ugen er anvendt til Analyse og Indøvelse af Sproglæren. 4 Stile om Maaneden. Den græske Mytologi efter Dorph.

III Kl. Af Realisternes og de studerendes 2 Fællestimer er den ene anvendt til at gennemgaa de danske Stile og den anden til Læsning af dansk Literatur. Klassen har læst „Julestuen“ og „Aladdin“. Græsk Mytologi efter Dorph. 1 Stil om Ugen. Realisterne har haft 2 Timer sammen med IVR, af hvilke den ene er anvendt til Analyse og Øvelse i Oplæsning, i den anden er læst sammen med Realisterne Tidsrummet fra Holberg til Ingemann.

II stud. Kl. og Realkl. a. Borchsenius' og Winkel-Horns Læsebog for Skolernes lavere og mellemste Klasser er anvendt til Oplæsning og Analyse. En egentlig Hjemmestil. En Del Fædrelandssange ere lærte udenad. Nogle Afsnit af den nordiske Mytologi. „Elverhøj“ og „Soldaterløjer“ ere oplæste for Klassen.

II Realkl. b. Oplæsning og Analyse som II a. I Reglen 2 Stile om Ugen (Diktat, Genfortælling, lette beskrivende og fortællende Stile).

I Kl. Øvelse i Oplæsning af Prosa og Poesi, Genfortælling, Analyse efter Borchsenius' og Winkel-Horns Læsebog for Skolernes lavere og mellemste Klasser. En egentlig Hjemmestil, mest Gengivelse eller lettere Beskrivelse. „Den pantsatte Bondedreng“ og „Aprilsnarrene“ er oplæste for Klassen.

II fælles Kl. Funch, Røgind og Warburgs danske

Læsebog for de lavere Klasser er benyttet til Oplæsning og Analyse. 2 Stile ugentlig, dels Diktat, dels Genfortælling. Nogle Digte lærte udenad.

I fælles Kl. Samme Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse. 3 Gange ugentlig Diktatstil. Enkelte Digte.

Oldnordisk.

VI Kl. Wimmers Læseb. S. 55—63, 74—107 (Versene i Gunlaugs Saga forbigaaede). Hoff og Hoffory: Læsestykker I S. 1—15. Til Examen opgives: Wimmer Side 55—60, 74—107; Hoff og Hoffory Side 1—13. Wimmers Grammatik.

V Kl. Wimmer: S. 1—14, 26—36, 53—73. Det nødvendige af Formlæren.

Latin.

VI Kl. Livius 21de og 26de Bog. Cicero 1ste Bog af Disp. Tusc., Cato major, 1V Bog af Verrinerne Capp. 1—33. Seneca de providentia. Virgils Æneide 2den Bog. Af Carmina selecta: Catull 1, 3, 4, 6, 8, 12. Tibull 2 og 3, Properts 1 og 3, Ovid 1, 2, 3, 9, 11, Lucan 1. Horats's Oder 1ste og 2den Bog, Breve 1ste og 2den Bog.

Til Examen opgives: Livius 26, 1—40. Cicero Cato major, Disp. Tusc. Cap. 1—33. Verrinerne 1—33, Seneca de providentia. Virgils Æneide 2den Bog v. 1—505. Carmina selecta: Catull 1, 3, 4, 6, 8. Tibull 2 og 3. Properts 1. Ovid 1, 2, 3. Lucan 1. Horats's Oder 1ste og 2den Bog, Breve 1ste Bog 1., 2. og 7. Brev, 2den Bog 1ste og 3die Brev.

Extemporl.: 22de Bog af Livius, Resten af 4de Bog af Verrinerne, de 3 sidste Afdelinger i Henriksens Bog. Hjelpevidenskaberne efter Kinck og Rafn.

V Kl. Livius 21de Bog, Cic. Cato major og af Verrinerne 4de Bog 1—37. Virgils 2den Bog. Horats's 1ste og 2den Bog af Oderne.

IV stud. Kl. Livius: 26de Bog, Capp. 1—40 (incl.); heraf opgives Capp. 7—27 (incl.). Ciceros Taler mod Catilina; heraf opgives 2den og 3die Tale samt de 5 første Capitler af 4de Tale. Af Ovids Metamorfoser (Blochs Udgave): Verdensaldrene, Deucalion, Battus, Cadmus, Pentheus samt Pyramus og Thisbe (ialt 815 Vers). Heraf opgives: Verdensaldrene v. 153—166, Deucalion, Pentheus, Pyramus og Thisbe (705 Vers). 55 Stile efter Iversens Stiløvelser. Syntaksen repeteret.

III stud. Kl. Wellers l. Lesebuch Side 64—80. Ciceros 1ste catilinariske Tale. Ovids Metamorf.: Deucalion og Phaëthon til v. 148. Kasuslæren repeteret. Moduslæren: Indikativ og Konjunktiv. 1 Stil ugentlig, dels i Skolen, dels hjemme.

II stud. Kl. Weller: Lesebuch aus Livius, Side 1—32. Kasuslæren efter Madvig. 80 Stile efter Iversens Stiløvelser, de fleste paa Skolen.

I stud. Kl. Forchhammers Læsebog. Formlæren efter Madvig. 50 Stile, næsten alle paa Skolen.

Græsk.

VI Kl. 1) Homers Odyssee: 1ste, 2den og 3die Sang. Homers Iliade: 5te Sang fra v. 431, 8de og 9de Sang. Af Petersens Antologi: Kallinos, Tyrtæos, Mimnermos, Solon I, II, III, Anakreontiske Digte 1—8 (incl.); ialt 3526 Vers. 2) Xenophon: Memorabilia, 1ste Bog. 3) Platons Apologi. 4) Platons Kriton og Lukians Kharon. 5) Herodot: 1ste Bog, Capp. 26—56, 59—72, 75—216. Bifagene efter Sechers og R. Christensens Bøger.

V Kl. Homers Iliade: IX, X, XI til v. 515. Herodot: I fra C. 1—57, 59—93, 95—107, 109—135, 136—141. Platon: Apologien og Kriton. Bifagene i Sammenhæng med Forfatterlæsningen, Literaturhistorien i en noget større Udstrækning.

IV stud. Kl. Levy og Velschows Læsebog S. 6—21, 119—127, 139—150. Homers Iliade X til v. 512. Bergs Grammatik.

III stud. Kl. Formlæren efter Bergs Grammatik. Bergs Forskole til Verberne paa μ . De 40 første Fabler i Levy og Velschows Læsebog.

Tysk.

IV stud. Kl. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser Side 1—36, 59—67, 77—82, 96—119, 167—172, 188—196, 258—266, ialt 112 Sider Prosa. Digtene i Læsebogen Side 347—350, 351—356, 360—364, 385—399 = 40 Normalsider Poesi. Iversens Grammatik. Kursorisk Læsning i Læsebogen.

IV Realkl. Som de studerende. Desuden repetet Side 36—59 og af Schillers die Jungfrau von Orleans: Prologen. (32 Sider Prosa og 12 Sider Poesi). Fra foregaaende Aar læst Simonsens Læsebog f. Mellemklasserne S. 88—127, 141—158, 201—221 (ialt 220 Sider Prosa og 52 Sider Poesi. Til Examen opgives: Simonsens L. f. d. h. Kl. S. 1—67, 77—82, 96—107, 188—196 = 116 Sider Prosa. Samme Bog: S. 347—350, 351—356, 360—364, 393—399 samt Prologen af Schillers die Jungfrau von Orleans = 36 Sider Poesi. Kursorisk Læsning i Læsebogen.

III Kl. Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 36—58, 134—159, 273—287, 395—399. Iversens Grammatik: Formlæren og Syntaxens 3 første Kap. Kursorisk Læsning i Læsebogen. Realisterne desuden: Læsebogen S. 372—376, 387—395 samt Schillers die Jungfrau v. Orleans: Prologen. Mundtlig Stil.

II stud. Kl. og *Realkl. a.* Simonsens Læsebog S. 127—137, 149—164, 201—222, 289—292. Det vigtigste af Formlæren. Kursorisk Læsning i Læsebog. Realisterne desuden mundtlig Stil.

II Realkl. b. Simonsens Læsebog S. 127—143, 149—164, 205—222. Det vigtigste af Formlæren. Kursorisk Læsning i Læsebogen samt mundtlig Stil.

I Kl. Simonsens Læsebog S. 1—10, 50—65, 114—118. Formlæren indtil Kap. 16. Realisterne mundtlig og skriftlig Stil.

II fælles Kl. Geils Vejledning S. 82—160 med en Del Forbigaaelser; mange af de danske Stk. ere skrevne som Stil. Det tilsvarende i Grammatik.

I fælles Kl. Geil: Tysk Læsebog S. 49—85.

Fransk.

VI Kl. A. Daudet: Tartarin de Tarascon (ved L. Heuer). Emile Souvestre: Sous la tonnelle. Kr. Nyrop: Lectures françaises. Til Extemporallæsning paa Skolen er benyttet: Boissier: Cicéron et ses amis (ved E. Baruël); til Maanedslæsning: A. Daudet: Udvalgte Fortællinger (Velh. & Klasing). Ugentlig Stil efter Giedes Stiløvelser. Grammatiken repeteret.

V Kl. A. Daudet: Tartarin de Tarascon (ved L. Heuer). Emile Souvestre: Sous la tonnelle. Til Extemporallæsning benyttes: Thiers: Napoléon à St. Helène. Ugentlig Stil efter Giedes Stiløvelser. Syntaxen gennemgaaet efter Pios Grammatik.

IV stud. Kl. Cohn og Kaper: Franske Læsestykker S. 43—63, 83—115, 121—133, 164—190. Samme Bog benyttet til Extemporallæsning. Ugentlig Stil efter Michelsens Stiløvelser II. Formlæren repeteret efter Pios Grammatik.

IV Realkl. Cohn & Kaper: Franske Læsestykker S. 43—63, 83—115, 121—133, 164—182. Samme Bog benyttet til Extemporallæsning. Tidligere læst Pio: Fransk Læsebog for Mellemlasserne S. 99—110, S. 145—200 samt Galland: Aventures de Sindbad. (Ialt c. 250 norm. Sider) Grammatiken repeteret. Til Examen opgives: Cohn & Kaper: S. 43—63, 83—115, 121—133, 164—182.

III Kl. Pio: Læsebog for Mellemlklasserne Side 137—200. Extempore gennemgaaet paa Skolen: Gal-land: Aventures de Sindbad. Formlæren efter Pios Grammatik. Michelsens Stiløvelser I benyttede, af de studerende Disciple til skriftlig, af Realisterne til mundtlig Oversættelse.

II stud. Kl. og Realkl. a. Henrik Madsen: Fransk Læsebog Side 61—86, 91—106. Ugentlig Stil efter Michelsens Stiløvelser I. Grammatiken efter Pio.

I Kl. Henrik Madsen: Fransk Læsebog S. 1—27, 35—51. Formlæren gennemgaaet (uregelmæssige Verber). Ugentlig Stil efter Michelsens Stiløvelser.

II fælles Kl. Pio: Fransk Læsebog for Begyndere: Forfra til Stykke 75. En kort, ugentlig Stil, hvortil de danske Stykker i nævnte Bog ere benyttede. Pronominer og regelmæssige Verber indøvede.

Engelsk.

VI Kl. Sommerfeldt, nyeste engelske Forfattere Side 35—55 = 32 Normalsider samt Dickens A Child's History of England S. 25—78, 226—269 = 90 Sider, ialt = 122 Sider.

I 5te Kl. var læst Dickens S. 1—25 og 187—211.

V Kl. Dickens A Child's History: Side 1—50. Formlæren.

IV Realkl. Løkkes Engelske Læsebog f. Mellemlkl. S. 1—15, 26—56, 82—124 (o: 110 norm. Sider). A. Boysen: Engelske Læsestykker II (c. 30 norm. Sider). A. Boysen: Engelske Digte (c. 50 norm. S.). Tidligere læst: Sunbeam stories S. 20—130 (= 110 norm. Sider). Til Extemporall. benyttet: Marryat: The Children of the new forest. Ugentlig Version af C. A. Nissens Versioner. Løkkes Grammatik re- peteret. Til Examen opgives: Løkke: S. 1—15, 26—56, 82—124 = 110 S. A. Boysen: Engelske Læse- stykker II = 130 S. Samme: Engelske Digte S. 26—59 = 25 n. Sider = 165 S.

III Realkl. Mackarness: Sunbeam stories S. 35—60, 230—300. A. Boysens engelske Digte S. 1—26. Til Extemporallæsning er benyttet: Marryat: Children of the new forest (c. 100 Sider). Ugentlig Version af C. A. Nissens engelske Versioner. Løkkes Grammatik.

III Realkl. a. og b. Listovs Ledetraad 2den Afdeling. Sammes Lærebog: 1ste Afdeling S. 1—30. Ugentlig Stil. Formlæren efter Løkkes Grammatik.

I Realkl. Listovs Ledetraad: 1ste Afdeling. Formlæren indøvet. De danske Stykker skrevne dels som Hjemme-, dels som Skolestil.

Religion.

VI og V Kl. Enkelte Afsnit af den kristelige Etik. Reformatorernes Liv og Lære.

III Kl. Det nye Testamente er repeteret efter Assens Bibelhistorie; som nyt er læst Bjærgprædikenen, Straffetalen, fra „Jesu femte Ophold i Jerusalem“ samt det nye Testaments Skrifter. Flere udvalgte Stykker af Evangelierne og Apostlenes Gerninger er gennemgaaede og lærte. Balslevs Lærebog repeteret; der er dvælet udførligst ved Læren om Sakramenterne.

II stud. Kl. og Realkl. a. Assens Bibelhistorie: Det gamle Testamente fra Landflygtigheden i Babylon og ud og det nye Testamente indtil Jesu Indtog i Jerusalem. Balslevs Lærebog: Fadervor og de tre første Bud. Det nye Testamente er oftere benyttet, og flere Fortællinger, som ikke ere fortalte i Bibelhistorien, ere læste efter Evangelierne. Under det tredje Bud er gennemgaaet om Gudstjenesten og Kirkeaaet. Flere Salmer.

II Realkl. b. Assens Bibelhistorie fra 7de Afsnit til S. 138. Balslevs Lærebog: Fadervor og de fem første Bud. Det nye Testamente er ofte benyttet.

I Kl. Assens Bibelhistorie 1ste til 7de Afsnit. Balslevs Lærebog: De tre Trosartikler. Enkelte

Stykker af det nye Testamente ere læste og forklarede. Salmer.

II fælles Kl. Chr. Møllers Bibelhistorie: Det nye Testamente. Balslevs Lærebog: De 10 Bud og Synden, med Forbigaaelser af enkelte Skriftsteder. Salmer.

I fælles Kl. Chr. Møllers Bibelhistorie: Det gl. Testamente. Balslevs Lærebog: De 10 Bud, Trosbekendelsen og Fadervor lærte og forklarede. Salmer.

Historie.

VI Kl. Oldtidens og Nordens Historie efter Thriges Bøger, Middelalderen, den nyere og nyeste Tid efter Brickas Bøger, men med adskillige Tilføjelser.

V Kl. Nordens Historie efter Thrige fra 1660 til vore Dage. Middelalderen og den nyere Tid indtil 1789 efter Brickas Bøger. Roms Historie efter Thrige.

IV stud. Kl. Oldtiden, Middelalderen og den nyeste Historie siden 1789. (Nordens undtagen).

IV Realkl. Det hele Pensum efter Brickas Bøger (med enkelte Forbigaaelser).

III Kl. Fra den franske Revolution til vore Dage, Norden undtagen (Brickas Lærebog II Del). Grækenlands Historie (I Del Side 25—62).

II stud. Kl. og Realkl. a. Den romerske Kejsertid, Middelalderen og Danmarks Historie indtil 1375. (Brickas Bog I Side 105—262).

II Realkl. b. Nordens Historie efter Brickas Lærebog, vigtige Begivenheder af Verdenshistorien efter mundtlig Fortælling.

I Kl. Grækenlands Historie fra Perserkrigene og Roms Historie indtil Middelalderen. (Brickas større Bog S. 35—120 med enkelte Forbigaaelser).

II fælles Kl. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder (den mindre Udgave): Middelalderen og den nyere Tid indtil den græske Frihedskrig (S. 81—189;.

I fælles Kl. Kofods Verdenshistorie for Begyndere: Oldtiden.

Geografi.

IV Kl. Det hele Pensum efter Dahlbergs større Lærebog i Geografi.

III Kl. Asien, Afrika, Amerika og Australien efter samme Bog, Side 98—151.

II stud. Kl. og Realkl. a. Europa fra Holland og Asien til „Folk og Stater“ efter samme Bog S. 59—98.

I Realkl. b. Det samme som IIS og R a.

I Kl. Europa til Holland efter samme Bog Side 19—59.

II fælles Kl. Asien, Afrika, Amerika og Australien efter Dahlbergs mindre Lærebog i Geografi Side 34—52.

I fælles Kl. Europa efter samme Bog Side 7—33.

Naturhistorie.

IV Kl. Det hele Pensum efter Lüttkens Begyndelsesgrundene af Dyrerigets Naturhistorie og Grønlands Lærebog i Botanik.

III Kl. Zoologi: Mennesket, Pattedyrene og Fuglene efter samme Bog Side 1—115. Botanik: De Frikronbladede efter samme Bog Side 42—67.

II stud. Kl. og Realkl. a. Zoologi: De Insecter, der ikke gennemgaa en fuldst. Forv., Krebsene, Ormene og Bløddyrerne efter samme Bog Side 198—274. Botanik: Planternes ydre Form og de Frikronbladede efter samme Bog Side 1—67.

II Realkl. b. Det samme som II stud. Kl. og Realkl. a.

I Kl. Zoologi: Fiskene og Leddyrene: Indledning og de Insecter, der gennemgaa fuldst. Forvandling. Side 144—198 efter samme Bog. Botanik: Plantens ydre Form S. 1—39 efter samme Bog.

II fælles Kl. Zoologi: Fugle, Krybdyr og Padder efter samme Bog Side 71—144.

I fælles Kl. Zoologi: Pattedyrene efter samme Bog Side 17—71.

Matematik og Regning.

Vmn. Julius Petersens Aritmetik III. Julius Petersens Trigonometri. Julius Petersens Analytisk Plangeometri til Ellipse og Hyperbel. Julius Petersens Metoder og Theorier til Lighedannethedsmetoder. C. Seidelin: Elementær-Lære i Projectionstegning til Nedlægning. Ugentlige Hjemmeopgaver.

IV Kl. Julius Petersens Aritmetik I og II. Julius Petersens Geometri. Krogh-Jensens Konstruktionsopgaver. Hjemmeopgaver 1 a 2 Gange ugentlig. *IV Realkl.* Knud Christensens Regnebog.

III Kl. Julius Petersens Aritmetik II: S. 1—48. Julius Petersens Geometri: S. 32—64. Hjemmeopgaver 1 Gang ugentlig. *III Realkl.* Knud Christensens Regnebog.

II stud. Kl. og Realkl. a. Julius Petersens Aritmetik I: S. 47—94 (med Forbigaaelse af Afsnittet om største fælles Maal og mindste fælles Mængfold). Sammes Geometri: S. 1—30. Hjemmeopgaver. Regning efter Hansens Regnebog III.

II Realkl. b. Julius Petersens Aritmetik I: S. 47—76. Julius Petersens Geometri: S. 1—15. Geometrisk Tegning. Regning efter Chr. Hansens Regnebog III.

I Kl. Julius Petersens Aritmetik I: S. 1—40. Julius Petersens Geometri S. 1—17. Regning efter Hansens Regnebog II. Opgaver paa Skolen 1 Gang ugentlig.

II fælles Kl. Regning med Brøk efter Chr. Hansens Regnebog II.

I fælles Kl. Regning med hele Tal efter N. N. Mejers Regnebog.

Naturlære.

VI Kl. K. Prytz' Naturlære. Jørgensens Astronomi.

Vs. K. Prytz' Naturlære: Varme, Magnetisme og Electricitet. Jørgensens Astronomi: S. 1—71.

Vmn. F. Barmwaters Lærebog S. 1—76 og S. 168—245. Jørgensens Astronomi S. 1—78.

IV Realkl. K. Prytz: Naturlæren.

III Realkl. Samme Lærebog: S. 127—248.

Resultat af Skarpskydningen 1895.

Antal Skytter	Afstand i Alen	Antal			Points	
		Skud	Træff.	Points	Total-sum	Gjen-snit
5	100	20	20	63	83	4,15
5	150	20	20	61	81	4,05
11	200	183	160	495	655	3,58
11	250	108	95	241	336	3,11
11	300	314	246	818	1064	3,59
11	350	110	94	234	328	2,48
8	400	135	102	242	344	2,56
		890	737	2154	2891	3,25

III. Disciplene.

Ved Udgivelsen af forrige Aars Indbydelsesskrift var Discipeltallet 101; af disse bleve 3 Studenter, 3 bestode almindelig Forberedelsesexamen, og 3 opflyttedes efter at have bestaaet 4de Klasses Hovedexamen i 5te Kl. Efter Examen og senere udmeldtes: *T. M. Sommer, C. Rübner-Wissing, Einer Olsen, H. A. Kofoed, H. N. Bjørnsen, I. C. Kure, A. Myregaard, O. Andersen, A. Lauritzen, K. Tholander, M. Espersen, H. Sonne, C. P. Bistrup, I. T. Hansen, A. Petersen* og *K. F. Andersen*. Ved Skoleaarets

Begyndelse og senere i Aarets Løb optoges 22; det højeste Tal i Skoleaaret har været 108; efter førnævnte Af- og Tilgang er det ved Maj Maanedes Udgang 102. I efterfølgende Fortegnelse er ved de ny optagne Disciple Faderens Navn tilføjet; hvor Opholdsstedet er Rønne, er Betegnelsen heraf udeladt.

VI.

S. A. Bech. .
 H. M. Kofoed.
 A. H. I. Olsen.
 M. T. Smidt. (Konsul, Købmand S., Svaneke).

V.

I. Carstensen (sp. h.)
 I. Kure (sp. h.)
 E. Olsen (sp. h.)
 [H. N. Bjørnsen (mn.)]
 A. F. Jensen (mn.) (Politibetjent J., Nexø).
 N. O. M. Sonne (mn.)
 P. K. West (mn.) (Bager W., Nexø).

IVS.

G. M. Rønne.	1.	1.	1.	2.	1.	1.
M. P. Mogensen.	2.	3.	3.	1.	2.	2.
E. Larsen.	3.	2.	2.	3.	3.	3.
Ha. Kofod.	4.	4.	4.	4.	4.	4.
H. P. Bidstrup.	5.	5.	5.	6.	5.	6.
E. S. Gad (mn.)	6.	7.	7.	5.	6.	7.
C. M. Espersen.	7.	6.	9.	8.	8.	5.
C. J. H. Kalkau (mn.)	8.	9.	8.	7.	7.	9.
A. B. Christiansen.	9.	8.	6.	9.	9.	8.

IVR.

Ab. F. Kofoed.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
O. Ho. V. Kofoed.	2.	2.	2.	2.	2.	2.
H. T. Ambrosen.	3.	3.	3.	3.	3.	3.

IIIS.

S. Larsen.	1.	1.	1.	1.	1.	1.
P. E. Jeppesen (mn.)	2.	2.	2.	2.	3.	2.
H. Grønberg.	3.	4.	4.	5.	6.	4.

S. A. F. Smidt. 4. 5. 5. 4. 2. 3.
(Konsul, Kbm. Smidt, Svaneke).

[J. C. Kure. 5. — — — —]

Th. Koefoed (mn.) 6. 3. 3. 3. 4. 5.

H. M. A. Jensen. — — — — 5. 6.

E. Paulsen. 7. 6. 6. 6. 7. 7.

III.

H. P. Nielsen. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

A. G. Jensen. 2. 3. 3. 3. 3. 3.

Ha. Kure. 3. 2. 2. 2. 2. 2.

(Husmand K., Nyker).

A. A. F. Kofoed. 4. 5. 5. 5. 5. 5.

Jø. Kure. 5. 4. 4. 4. 4. 4.

A. F. V. Seier. 6. 6. 6. 6. 7. 6.

H. V. Platen. 7. 9. 8. 8. 6. 7.

[I. T. Hansen. 8. 8. 9. 9. 9. —]

C. L. Kofoed. 9. 7. 7. 7. 8. 8.

S. E. S. Brønnicke. 10. 10. 10. 10. 11. 10.

I. N. Kofoed. 11. 11. 11. 11. 10. 9.

III.

A. C. P. Jacobsen. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

H. M. A. Jensen. 2. 2. 2. 2. — —

L. C. Hintze. 3. 4. 4. 4. 3. 3.

M. J. Kofoed. 4. 3. 3. 3. 2. 2.

I. F. Tryde. 5. 5. 5. 6. 5. 5.

C. V. S. Bohn. 6. 6. 6. 5. 4. 4.

Jac. P. Hansen. 7. 7. 7. 7. 6. 6.

H. C. M. Bistrup. 8. 8. 8. 8. 7. 7.

R. N. Jespersen. 9. 9. 9. 9. 8. 8.

III a.

A. I. Lambrecht. 1. 1. 1. 1. 1. 2.

I. P. Kure. 2. 3. 3. 3. 3. 1.

P. Crone. 3. 2. 2. 2. 2. 3.

B. Nielsen. 4. 7. 4. 4. 4. 4.

[K. I. Tholander. 5. 5. — — — —]

K. Wichmann. 6. 6. 6. 7. 7. 7.

G. A. Jespersen. 7. 8. 7. 8. 8. 8.

Je. P. Hansen.	8. 4. 5. 6. 6. 5.
C. M. Jespersen.	9. 9. 8. 9. 9. 9.
E. H. V. Holm.	— — — 5. 5. 6.

II R b.

P. I. Gad.	1. 1. 2. 1. 2. 1.
[L. M. O. Andersen.	2. 2. 1. 2. 1. —]
A. V. S. Myregaard.	3. — — — — —
H. Sonne.	4. 3. 3. — — —
C. V. Kurdts	5. 4. 4. 3. 3. 2.
C. P. Bistrup.	6. 5. 5. 4. 4. —
C. Petersen.	7. 7. 6. 5. 5. 3.
[A. Petersen.	8. 6. 7. 6. 6. —]
O. A. A. Seier.	9. 8. 8. 7. 7. 4.

IS.

N. I. Eilertsen.	1. 1. 1. 1. 1. 1.
O. Rønne.	2. 2. 2. 2. 2. 2.
O. B. Koefoed.	3. 3. 3. 3. 3. 3.
A. Larsen.	4. 4. 4. 4. 4. 4.
K. R. Fischer.	5. 5. 5. 5. 5. 5.
N. P. Mogensen.	6. 6. 6. 6. 6. 6.

IR.

[K. F. Andersen.	1. 1. 1. 1. 1. —]
K. I. Borbye.	2. 3. 3. 3. 3. 2.
O. F. Espersen.	3. 2. 2. 2. 2. 1.
H. P. H. Petersen.	4. 4. 4. 4. 4. 3.
S. C. G. Smith.	5. 7. 6. 7. 5. 4.
B. H. Lund.	6. 8. 8. 10. 6. 6.
A. V. Lauritzen.	7. 5. 9. 8. — —
C. V. Holm.	8. 6. 5. 6. 7. 5.
H. K. Bidstrup.	9. 10. 10. 9. 9. 7.
J. H. Tobiassen.	10. 9. 7. 5. 8. 8.

II F.

O. P. Jensen.	1. 4. 5. 3. 3. 3.
Th. E. Eriksen.	2. 2. 2. 2. 2. 2.

Gaardejer E., Vibegaard, Knudsker.

J. Thorsen.	3. 1. 1. 1. 1. 1.
-------------	-------------------

Afd. Gaardejer Th., Sejersgd., Knudsker.

J. B. Kofoed.	4. 3. 3. 5. 5. 5.
F. Pihl.	5. 5. 4. 4. 4. 4.
C. M. Helsing.	6. 7. 6. 6. 7. 6.
H. A. Kofoed.	7. 6. 7. 7. 6. 7.
G. P. K. Cordua.	8. 8. 8. 8. 8. 8.
A. Tholander.	9. 9. 11. 12. 12. 15.
P. R. Fischer.	10. 10. 9. 9. 9. 9.
P. H. Wichmann.	11. 11. 10. 10. 11. 12.
E. C. Hansen.	12. 13. 14. 11. 14. 13.
	Skibsfører H.
R. K. Pedersen.	13. 16. 16. 14. 13. 11.
H. C. K. Nielsen.	14. 15. 15. 16. 15. 16.
A. J. Munk.	15. 14. 13. 15. 16. 14.
	Gaardejer M., Fynegd. Knudsker.
H. I. Holm.	16. 12. 12. 13. 10. 10.
H. I. Pihl.	17. 17. 17. 18. 17. 17.
C. V. Pihl.	18. 18. 18. 17. 18. 18.
	<i>IF.</i>
I. Th. Schou.	1. 1. 1. 1. 1. 1.
	Skomager S.
A. J. Jacobsen.	2. 2. 2. 2. 2. 2.
	Købmand J.
O. S. Skovgaard.	3. 4. 3. 3. 3. 4.
	Gaardejer S., Søndergd., Nyker.
S. Mortensen.	4. 5. 6. 6. 6. 6.
	Vejer og Maaler M.
H. Poulsen.	5. 3. 4. 4. 5. 5.
	Læge P.
H. V. Sivertsen.	6. 6. 8. 7. 4. 3.
	Kommissionær S.
S. Kofod.	7. 7. 5. 5. 7. 7.
	Klokke K.
O. I. Kofoed.	8. 8. 7. 9. 8. 9.
	Detailhandler K.
B. Kolling.	9. 9. 9. 10. 10. 10.
	Juveler K.
J. M. Zangenberg.	— — — 8. 9. 8.
	Organist Z.

Af disse indstille VI Klases 4 Elever sig til Afgangsexamen for studerende Disciple; IV st. Klases 7 Disciple (Larsen og Espersen undtages) til 4de Kl. Hovedexamen og IV Realklasses 3 Disciple til almindelig Forberedelsesexamen.

IV. Lærerne.

Under 31te August f. A. har H. M. Kongen aller-naadigst udnævnt Cand. mag. Timelærer *H. S. Holbeck* til Adjunkt her ved Skolen.

Ligeledes har Ministeriet under 22de Maj d. A. konstitueret Cand. theol. *N. I. Sørensen* til Adjunkt ved Skolen.

Efterat Skolens hidtilværende Sanglærer Organist *E. Madsen* var flyttet bort fra Byen, er Organist *M. Zangenberg* antagen som Sanglærer ved Skolen fra 1ste Januar d. A.

V. Skolebeneficier.

Følgende Disciple have i Aar havt:

I. Fri Undervisning: 1. A. S. Beck. 2. H. M. Kofod. 3. J. Carstensen. 4. I. Kure. [5. H. N. Bjørnsen.] 6. N. M. O. Sonne. 7. Ha. Kofod. 8. E. Larsen. 9. H. P. Bidstrup. 10. S. E. Gad. 11. P. E. Jeppesen. 12. Th. Kofoed. 13. [I. C. Kure]. 14. A. A. F. Kofoed. 15. H. V. Platen. 16. H. P. Nielsen. 17. I. N. Kofoed. 18. A. K. P. Jacobsen. 19. H. M. A. Jensen. 20. K. V. S. Bohn. 21. I. P. Kure. 22. B. Nielsen. 23. K. F. M. Jespersen. 24. K. Wichmann. 25. N. I. Ejlertsen. 26. O. Rønne. 27. O. F. Espersen. 28. R. Petersen og 29. M. Zangenberg, den sidste fra 1ste

Januar. (17 Studerende, 10 Realister, 1 af II fælles Kl. og 1 af I fælles Kl.)

II. Undervisning for nedsat Betaling:

1. K. I. H. Kalkau. 2. K. M. Espersen. 3. A. F. Kofoed. 4. O. H. V. Kofoed. 5. H. Grønberg. 6. A. F. V. Seier. 7. I. G. A. Jensen. 8. R. N. Jespersen. [9. K. E. Tholander]. 10. A. D. Lambrecht. [11. L. M. O. Andersen.] [12. H. Sonne.] 13. K. I. Borbye. [14. K. F. Andersen.] 15. S. C. G. Smith. 16. C. V. Holm. 17. F. Pihl. 18. C. M. Helsing. 19. G. P. K. Cordua (fra 1ste Januar). (4 Studerende, 12 Realister, 3 af II fælles Kl.)

De i Klammer satte have i Skoleaarets Løb for'adt Skolen.

Reglerne for Uddeling af de ordinære Fripladser ere følgende:

Af Skolens Disciple kan i det højeste en Tredjedel nyde fri Undervisning; dog kan en Friplads deles imellem to Disciple saaledes, at hver af dem faar en halv. For at en Discipel kan komme i Betragtning ved Uddelingen, er det nødvendigt, at han har været i det mindste et Aar i Skolen, at hans Flid og Opførsel er tilfredsstillende, — hans Gennemsnitskarakter for Aaret i Flid og ved sidste Hovedexamen maa i Reglen ikke være under $g+$ — og at hans Forældres eller Forsørgeres Trang er bekræftet ved paalidelig Attest. Hvert Aar i September indsendes fra Skolen et Forslag om Fripladsernes Fordeling for det følgende Aar (Oktb.-Septbr.), men den endelige Bestemmelse afhænger af Ministeriet. For de Disciple, som allerede i det forløbne Aar have haft hel eller halv Friplads, behøver ingen ny Uformuenhedsattest at indsendes, med mindre det udtrykkelig er bleven forlangt; dog vil ingen Discipel komme i Betragtning til at beholde Friplads, naar han ikke vedbliver at være værdig og trængende dertil. Men naar en Discipels Forældre eller Værger ønske at erhverve ham dette Gode,

maa de i August Maaned indsende Uformuenhedsattester, undertegnede af en eller flere bekendte og troværdige Mænd og bekræftede af Øvrigheden eller Sognepræsten. Hertil benyttes trykte Blanketter, som paa Forlangende ville blive udeliveredede fra Skolen.

Endvidere har I. F. Tryde havt en extraordinær Friplads som Lærersøn, og A. F. Jensen af Vmn. en Friplads paa Finansloven.

Ministeriet har tilstaaet H. M. A. Jensen en Stipendieportion af laveste Grad (40 Kr) til helt at oplægge.

Det Stampeske Legat blev af Biskoppen over Sjællands Stift tilstaaet Student S. Olivarius.

Det Moltkeske Legat er ved Skrivelsen fra Lehnsbesidderen af Grevskabet Bregentved af 28de Februar d. A. tilstaaet K. V. S. Bohn, Søn af Kaptain i Væbningens Artilleri, Toldkontrollør C. R. Bohn.

VI. Uddrag af Skolens Regnskab for Finansaaret 1894-95.

Indtægt.

Kassebeholdning fra 1893-94.....	5166 Kr. 42 Ø.
Forpagtningsafgift af Skolens Jorder.....	242 — 00 —
Renter af Kgl. Obligation.....	56 — 00 —
„ „ Panteobligationer.....	171 — 33 —
Afilrag paa „.....	37 — 67 —
Skolekontingenter.....	4780 — 71 —
Anden Indtægt.....	200 — 00 —
Tilskud fra den almindelige Skolefond.....	32800 — 00 —
Indeholdt til Dækning af Præmier for Lærere .	2641 — 97 —
Renter af deponerede Effekter.....	35 — 00 —

Summa 46131 Kr. 10 Ø.

Udgift.

Indsat i Bornholms Sparekasse	37 Kr. 67 Ø.
Tilbagebetalte Skolepenge	18 — 75 —
Lønninger til Lærere	22600 — 01 —
Inspektion og Tilsyn	500 — 00 —
Pedellens Løn	550 — 00 —
Til Timeundervisning	8426 — 50 —
Pensioner	1715 — 00 —
Tilskud til Bibliotek og vidensk. Apparater....	698 — 13 —
Bygningers Vedligeholdelse	342 — 50 —
Lejeudgifter	150 — 00 —
Inventariets Vedligeholdelse.....	321 — 19 —
Brændsels- og Belysningsforbrødenheder.....	701 — 32 —
Skatter og Afgifter	153 — 66 —
Regnskabsføring	400 — 00 —
Rengøring.....	400 — 00 —
Porto, Protokoller m. m.....	348 — 55 —
Programmer og Skolehøjtideligheder	314 — 53 —
Andre Udgifter.....	94 — 28 —
Til Undervisning i Skydevaabens Brug	64 — 67 —
Præmier for Lærere	2641 — 97 —
Renter af deponerede Effekter	35 — 00 —
	<hr/>
	Summa 40513 Kr. 73 Ø.
Kassebeholdning d. 31. Marts 1895.....	5617 — 37 —
	<hr/>
	Balance 46131 Kr. 10 Ø

VII. Skolens Samlinger.

1. Skolebiblioteket.

Tilsynet med Biblioteket og Udlaanet er overdraget Adjunkt *Tryde*, der vil være tilstede Onsdag og Lørdag Kl. 2—3, dog ikke i Skolens Ferier. Forøvrigt vil ogsaa Bøger kunne faaes til Laans ved skriftlig, med Laanerens Navn underskreven Henvendelse til Skolen.

Bibliotekets Tilvækst vil senere blive optagen i et Tillægskatalog.

2. Discipelbiblioteket

har i Aarets Løb modtaget følgende Tilvæxt:

- Kaptejn Marryat: Peter Simple.
 — Jacob Ærlig.
 — Japhet.
 — Dødssejleren eller den flyvende Hollænder.
 — Percival Keene.
 — Frank Mildmay eller Søofficeren.
 — Kongens Eje.
 — Kapergasten.
 — Den fattige Jack.
 — Sørøveren. De tre Kuttere. Masterm. Flink.

- Cooper: Stifinder.
 -- Læderstrømpe.
 — Prairien.
 — Spionen.
 — Bijægeren.

- R. L. Stevensen: Kaptejn Flints Arv.
 Edw. Knutzen: I Gevær.
 N. Juel-Hansen: Erik Sjøblads Hændelser.
 — Over Stepperne.

- Just. W. Flod: Fem Aar tilsjøs.
 Bruden paa Senjen (Fortælling).
 Søskendebørnene (overs. fra Svensk).
 Axel do.

- Illustreret Familiejournal 1894.
 Illustreret Tidende 1894.

Kabell: Amerika før Kolumbus.

3. Den naturhistoriske Samling

har i Aarets Løb modtaget følgende Tilvæxt i (Gaver fra:

- Capitain Nielsen: Skæl af Papegøjetisk.
 Capitain Thorsen: Hvalknogle fra Island.
 Consul Hintze: Et Stykke Træ gennemboret af Boremuslinger
 og Balaner fra et Skib i Montevideos Havn.
 Rektor Koefoed: Cranium af Pindsvin.
 Apotheker Fischer: En Brokfugl. Bjerringbro 1887.
 Josva Ejlertsen: Leuciscus rutilus, Vallensgaards Mosen $\frac{5}{8}$ 94.
 K. J. H. Kalkau: Leuciscus rutilus, Abramis sp. og Branckiobdella
 sp. fra Flodkrebs, Gundsømagle Sø v. Roskilde.
 H. P. Nielsen: Hjertemuslinger, Sandmuslinger, Æggekapsler
 af Snegle, en Rokke og en Haj, Agger.

C. V. S. Bohn: En Lampret, fanget i Sildegarn v. Rønne $\frac{6}{9}$ 94.

Chr. Kofoed: En Vaktelkonge, Blykoppe-Skov $\frac{1}{9}$ 94.

Herman Kofoed: Traadorm, Lauegaard.

Axel Sejer: Spoleorme fra Svin og nogle Dammuslinger fra Svendborg.

Mindre Gaver fra Karl Bistrup og Karl Petersen.

VIII. Forandring i Fordringerne til alm. Forberedelsesexamen.

Under 1ste Marts d. A. er udgaaet følgende kongelige Anordning:

§ 1.

Ved almindelig Forberedelsesexamen kan aflægges Prøve i følgende Fag:

1. Modersmaa'et, skriftlig og mundtlig Prøve, 2 Karakterer, som regnes dobbelt.
2. Engelsk, skriftlig og mundtlig Prøve, 1 Karakter, som regnes dobbelt.
3. Tysk, mundtlig Prøve, 1 Karakter.
4. Fransk, mundtlig Prøve, 1 Karakter.
5. Historie, mundtlig Prøve, 1 Karakter.
6. Geografi, mundtlig Prøve, 1 Karakter.
7. Matematik, 3 skriftlige, 2 mundtlige Prøver med ialt 3 Karakterer.
8. Naturhistorie, mundtlig Prøve, 1 Karakter.
9. Naturlære, mundtlig Prøve, 1 Karakter.

Desuden gives 1 Karakter for Orden med de skriftlige Arbejder ved Examen i det hele. Altsaa i alt 16 Karakterer.

Examen kan tages med Forbigaaelse af et af de tvende fremmede Sprog, Tysk eller Fransk, efter frit Valg, saaledes at der kun fremkommer 15 Karakterer. Til at bestaa Examen, henholdsvis med to eller tre fremmede Sprog, udkræves en samlet Karakterværdi af 65 eller $69\frac{1}{3}$ Points, og til at bestaa med Ud-

mærkelse $112\frac{2}{3}$ eller 120 Points. Karaktererne i Modersmaalet maa tilsammen udgøre mindst $17\frac{1}{3}$ Points.

§ 2.

De, der ville indstille sig til Adgangsexamen ved den polytekniske Læreanstalt, til Medhjælperexamen ved den farmaceutiske Læreanstalt eller til de ved den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole foreskrevne Prøver for Skovbrugs-, Landinspektør- og Dyr lægeelever, eller som ønske at optages paa den offentlige Tandlægeskole, maa forinden have bestaaet almindelig Forberedelsesexamen med tre fremmede Sprog og med et samlet Pointsantal af mindst 80, hvoraf $17\frac{1}{3}$ for Modersmaalet, samt med Karakteren „godt“ (10 Points) i dansk Stil. Have de paagældende taget Forberedelsesexamen med ikkun to fremmede Sprog og med et samlet Pointsantal af mindst 75, derunder de nysnævnte Karakterer for Modersmaalet, kan deres Examen i det her omhandlede Øjemed suppleres med en særlig Prøve i det tredje Sprog i det nedenfor angivne Omfang, forsaavidt heri opnaas Karakteren „godt“.

Farmaceuterne, Dyr lægeeleverne og de, der ville optages paa Tandlægeskolen, maa underkaste sig en særskilt Prøve i Latin efter de i § 7 angivne Regler og derved opnaa Karakteren „godt“.

De, der ville indstille sig til den juridiske Fællesprøve ved Universitetet, maa forinden have bestaaet almindelig Forberedelsesexamen med Engelsk og et af de valgfrie Sprog og med mindst 75 Points, hvoraf $17\frac{1}{3}$ for Modersmaalet, samt med Karakteren „godt“ (10 Points) for dansk Stil.

§ 3.

Det tillades Kvinder fremdeles ligesom hidtil at underkaste sig den almindelige Forberedelsesexamen saaledes at de paa Grundlag heraf kunne indstille sig til samtlige i nærværende Anordnings § 2 nævnte

Fagprøver, uden at de dog derved erhverve Adkomst til offentlig Ansættelse i noget Embede eller Bestilling, hvortil Adgangen er betinget af den juridiske Fællesprøve, Skovbrugs-, Landinspektør- eller Dyrlægeexamen, eller Adgang til at erholde Beskikkelse som Sagfører eller Autorisation som Fuldmægtig hos Retsbetjente eller Sagførere.

§ 4.

Fordringerne i de enkelte Fag fastsættes saaledes:

- a. Modersmaalet. Der opgives som læst to Komedier af Holberg, en Tragedie eller et større Digt af Oehlenschläger, flere Digte og prosaiske Stykker af bekendte danske Forfattere (Wessel, Ewald, Baggesen, Grundtvig, Heiberg, Hertz, Paludan-Müller, Winther osv.).

Skriftlig Prøve: Gengivelse af et bekendt Stof; 1 Karakter, som regnes dobbelt.

Mundtlig Prøve: Ren og forstandig Oplæsning af et Digt og et prosaisk Stykke, Prøve i Sprogets Grammatik, saa vel Formlære som Sætningslære, Samtale om Indholdet af det, der opgives læst; 1 Karakter, som regnes dobbelt.

- b. Engelsk. Der opgives af flere Forfattere læst saa meget, som svarer til mindst 300 Sider af Tauchnitzer Udgaven af sunbeam stories, hvoraf omtrent $\frac{1}{6}$ Poesi.

Skriftlig Prøve: Oversættelse fra Engelsk til Dansk.

Mundtlig Prøve: Ved Prøven i det læste lægges særlig Vægt paa Oversættelsen paa korrekt Dansk og høres i Sprogets Grammatik; desuden oversættes et ikke læst prosaisk Stykke.

1 Karakter, som regnes dobbelt.

- c. Tysk. Der opgives af flere Forfattere læst saa meget, som svarer til 250 Octavsider, hvoraf omtrent $\frac{1}{6}$ Poesi.

Mundtlig Prøve som i Engelsk. 1 Karakter,

d. Fransk. Der opgives af flere Forfattere læst saa meget, som svarer til 250 Sider i Michel Levy Frères Udgave af *bibliothèque contemporaine*.

Mundtlig Prøve som i Engelsk. 1 Karakter.

e. Historie. Der kræves Kendskab til Fædrelands-historiens og den almindelige Verdenshistories Grundtræk og Hovedbegivenheder omtrent i det Omfang, som er givet ved V. A. Blochs Lærebog for Realskoler. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.

f. Geografi. Der prøves i fysisk og politisk Jordbeskrivelse tilligemed de uundværligste Sætninger af den matematiske Geografi. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.

g. Matematik og Regning.

Skriftlig forelægges to eller flere Opgaver i praktisk Regning af en saadan almindelig Natur, at der ikke fordres Kendskab til bestemte Handelsforhold eller til Udtryk, der ere ejendommelige for enkelte Virkekredse. 1 Karakter.

I Aritmetik fordres Kendskab til Læren om Addition og Subtraktion, Multiplikation og Division, Potensopløftning og Roduddragning med de derunder forekommende Udviklinger af positive og negative, hele og brudne, rationale og irrationale, reelle og imaginære Størrelser, Hovedsætningerne om Tallenes Egenskaber, Decimalbrøker, Proportioner og Progressioner, Logaritmer med deres praktiske Anvendelser, hvorunder sammensat Rentesregning, Ligninger af første og anden Grad, de første saa vel med een som med flere ubekendte.

Til skriftlig Behandling forelægges een eller flere Opgaver, som kræve lette Anvendelser af hvad der er læst, og mundtlig prøves i Teorien og dens Anvendelse. Iblandt Opgaverne i Regning og Aritmetik bør altid een give Lejlighed

til at vise praktisk Anvendelse af Logaritmer.
1 Karakter.

- I Plangeometri fordres læst det for danske Lærebøger sædvanlige fælles Stof. Prøven er dels skriftlig, Løsning af Opgaver ved Konstruktion og Beregning eller lette Beviser, som slutte sig nær til det bekendte, dels mundtlig i Teorien og dens Anvendelse. 1 Karakter.
- h. Naturhistorie. Der prøves i Zoologi og Botanik dog ikke i videre Omfang end hvad der kan læres ved Hjælp af Lützens Lærebog i Zoologi Nr. 2 med nogle Forbigaaelser og af Strøms Begyndelsesgrunde i Plantelæren. Der lægges særlig Vægt paa, at Examinanden paa Naturgenstandene selv kan paa vise de Forhold, hvorom der handles. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.
- i. Naturlære. Der fordres Kendskab til Legemernes almindelige Egenskaber, til Ligevægtslovene for Kræfter virkende paa de enkelte Maskiner, til Trykforhold i Vædske og Luftarter, Vægtfyldebestemmelser, Tyngden, Faldet og Cirkelbevægelse til Varmens Udvikling, Maaling og Forplantning, dens Virkning paa Legemernes Tilstand, til Magnetismens Hovedfænomener og Jordmagnetismen, til Gnidnings- og Berøringselektricitet; til alt dette saaledes, at fremtrædende Natursyn i det daglige og praktiske Liv blive forstaaede som nødvendig Følge af gældende Love. Mundtlig Prøve. 1 Karakter.

§ 5.

Opgaverne til den skriftlige Del af almindelig Forberedelsesexamen gives fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

§ 6.

Spezialkaraktererne ere: ug, mg, g, tg, mdlg og slet, der betragtes som staaende lige langt fra hinanden, svarende til Talværdierne: 6, 5, 4, 3, 2, 1. Til disse Karakterer kan der føjes + eller ÷, der for-

højer eller nedsætter Karakteren med $\frac{1}{3}$: altsaa $ug \div = 5\frac{2}{3}$; $mg + = 5\frac{1}{3}$, $mg \div = 4\frac{2}{3}$, $g + = 4\frac{1}{3}$ osv.; dog maa der ikke gives nogen Karakter over ug eller under slet.

Naar der ved Sammenlægning af de enkelte Censurers Karakterer fremkommer andre Brøker end Trediedele, reduceres de til den nærmest liggende Trediedel, saaledes at hvad der er $\frac{1}{6}$ eller derover gøres til $\frac{1}{3}$ og hvad der er under $\frac{1}{6}$ bortkastes.

Ved Sammentællingen af Specialkaraktererne i de enkelte Fag benyttes en anden Skala, hvori ug har Værdien 8, mg 7, g 5, tg 1, mdlg $\div$ 7 og slet $\div$ 23 og, naar Mellemkaraktererne medtages, ug $\div$ regnes $= 7\frac{2}{3}$, mg + $= 7\frac{1}{3}$, mg $\div$ $= 6\frac{1}{3}$, g + $= 5\frac{2}{3}$, g $\div$ $= 3\frac{2}{3}$, tg + $= 2\frac{1}{3}$, tg $\div$ $= \div 1\frac{2}{3}$, mdlg + $= \div 4\frac{1}{3}$, mdlg $\div$ $= \div 12\frac{1}{3}$ og slet + $= \div 17\frac{2}{3}$.

I Examensvidnesbyrdet indføres samtlige Specialkarakterer med deres nøjagtige Talværdi og til Slutning den samlede Talværdi af disse.

§ 7.

Ved den i § 2 omhandlede Tillægsprøve i Latin forlanges, at Examinanden har ordentlig læst en lille Læsebog for Begyndere til Indøvelse af Grammatikkens Hovedregler, særlig for den almindelige regelmæssige Bøjning, og til Erhvervelse af det almindelige Ordforraad, samt saa meget, som svarer til 16 Sider i en Teubners Stereotypudgave af en let latinsk Forfatter, saasom Cornelius Nepos, Justinus eller Eutropius. Ved Prøven overhøres saa vel i Læsebogen som i den læste Del af en Forfatter, dog saaledes, at de danske Stykker i Læsebogen udelukkes fra Examinationen, og at Overhøringen i Grammatik med Analyse og Bøjning af hvert enkelt Ord væsentlig knyttes til Læsebogen, medens det dog tillige bør paases, at der ved Examinationen i Oversættelse af det foreskrevne Forfatterpensum skaffes Sikkerhed for, at

Examinanden ikke gengiver en udenad lært Oversættelse, men kender de enkelte Ords Betydning og Form.

De, der have bestaaet 4de Klasses Hovedexamen for studerende Disciple eller den i nærværende Anordnings § 9 omhandlede Tillægsprøve i Latin og derved opnaaet „godt“ ved den mundtlige Del af Latinprøven, ere fritagne for den her omhandlede Prøve.

§ 8.

Den, der efter de hidtil gældende Regler bestaar Skolelærerexamen med Hovedkarakteren „meget duelig“, og den, der i Henhold til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenets Bekendtgørelse af 8de Juni 1894 bestaar den afsluttende Lærer- eller Lærerindeprøve ved et Seminarium med en gennemsnitlig Karakterværdi af 7 Points, kan derefter ved at bestaa en Tillægsprøve i Engelsk, Tysk og Fransk med Karakteren „godt“ i hvert Sprog erhverve de Rettigheder, som almindelig Forberedelsesexamen giver.

De samme Rettigheder tilkomme den, der i Henhold til de hidtil gældende Bestemmelser bestaar Skolelærerindeexamen med Hovedkarakteren „meget duelig“ og derefter en Tillægsprøve i Aritmetik (uden praktisk Regning), Geometri og Naturlære samt i Engelsk, Tysk og Fransk med et samlet Pointsantal af mindst 35.

§ 9.

Den, der har bestaaet almindelig Forberedelsesexamen med tre fremmede Sprog og med 80 Points samt med Karakteren „godt“ (10 Points) saavel for den mundtlige som for den skriftlige Prøve i Dansk, kan indstille sig til Afgangsexamen for studerende under følgende nærmere Betingelser:

For at underkaste sig Afgangsexamen i sproglig-historisk Retning maa den paagældende i Engelsk, Tysk, Fransk, Geografi, Naturhistorie, Geometri og Aritmetik have opnaaet i alt 40 Points og derhos have bestaaet en Prøve i Latin (skriftlig og mundtlig)

samt i Græsk med en Karakter af mindst „godt“ i hvert af disse to Fag.

For at underkaste sig Afgangsexamen i matematisk-naturvidenskabelig Retning maa den paagældende i Engelsk, Tysk, Fransk, Geografi og Naturhistorie have opnaaet i alt 30 Points og derhos have bestaaet en skriftlig og mundtlig Prøve i Latin med en Fælleskarakter af mindst „godt“.

§ 10.

Den, der vil indstille sig til almindelig Forberedelsesexamen ved en Skole, maa i de sidste tre Aar have deltaget fuldstændigt i Undervisningen ved en examensberettiget Realskole, og deraf i mindst de to sidste Aar ved den Skole, hvor han skal tage Examen. Hvis den paagældende først er bleven optagen to Aar før Examen i denne Skole, skal han præstere Bevis fra den anden Skole for sin Modenhed til Oprykning i næstøverste Klasse. Fra disse Regler kan Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet under særlige Omstændigheder bevilge Undtagelser.

§ 11.

Skoler, som med Tilladelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet kunne holde almindelig Forberedelsesexamen, lade de Lærere, som have undervist Disciplene, examinere hver i sit Fag under den Kontrol, som Ministeriet anordner.

§ 12.

Til Examenskommissionen for Privatister sammenkalder Ministeriet et passende Antal Mænd, som foruden Fagkundskaben besidde Erfaring i Skoleundervisning. Kommissionen vælger selv de Kræfter, den behøver til Examens Ordning og Tilsyn ved de skriftlige Prøver.

§ 13.

Almindelig Forberedelsesexamen afholdes ved Skolerne een Gang aarligt, enten i Tiden mellem den 15. Marts og 30. April eller mellem den 10. Juni og 15.

Juli, men ved Examenskommissionen tre Gange aarligt, nemlig i Januar Maaned, i Tiden 10. Juni—15. Juli og i Tiden 15. Oktober—15. November.

§ 14.

Til at underkaste sig Examen kræves en Alder af 15 Aar, for Kvinders Vedkommende dog 17 Aar. Fra disse Bestemmelser kan Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet under særlige Omstændigheder bevilge Undtagelser.

§ 15.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet be- myndiges til at fastsætte de nærmere Bestemmelser, som maatte være nødvendige for Gennemførelsen af denne Anordning.

Det vil heraf ses, at Fordringerne til denne Examen ere betydelig skærpede: i Stedet for, at Examen før kunde bestaaes med et Minimum af 45 Points (48 Points, naar Examen toges med 3 fremmede Sprog) eller en Gennemsnitsværdi af 3 Points i hvert Fag, er Minimum nu sat op til henholdsvis 65 og $69\frac{1}{3}$ Points eller $4\frac{1}{3}$ Points for hvert Fag. Endvidere ses det, at der for senere at kunne underkaste sig de aller- fleste Fagprøver ved Universitetet, polyteknisk Lære- anstalt, farmaceutisk Læreanstalt, Tandlægeskolen, Veterinær- og Landbohøjskolen o. s. v. yderligere for- dres en almindelig Forberedelsesexamen med et Points- tal af 80. (Juridisk Fællesprøve Forberedelsesexamen med Engelsk og ét valgfrit Sprog til — 75 Points). Specielt ere Fordringerne i Modersmaalet skærpede: medens der før fordredes 12 Points (baade den mundt- lige og skriftlige Prøve regnet dobbelt), fordres der nu i Alt $17\frac{1}{3}$ P. og for senere at underkaste sig de førømtalte Fagprøver af dette Pointstal ikke under 10 Points — o: fuldt g. — i den skriftlige Prøve. Naar hertil kommer, at det allerede længe har været Praxis, at i mange andre Livsstillinger (Post-, Jern-

banevæsen o. a.) antages unge Mennesker ikke uden en Examen med mindst 80 Points, og at der er Udsigt til, at ogsaa Fordringerne ved 4de Klasses Hovedexamen og Studentexamen ville blive skærpede i samme Forhold som ved alm. Forberedelsesexamen, vil den naturlige Følge blive, at Skolen maa blive mere nøjeregnende med Hensyn til Opflytning paa de højere Trin (fra 2den stud. og Realklasse og opefter) eller med andre Ord, at den ikke flytter dem op, som ikke ved Evner og Flid give Haab om et tilfredsstillende Resultat, men kun synes at ville hemme den øvrige Klasses Fremgang. Naturligvis vil Skolen, hvis der bliver et større Antal Oversiddere, som ikke kunne antages at naa frem til en Examen, saa vidt muligt ved at udskille dem i sideordnede Klasser sørge for, at Skolegangen indtil Konfirmationsalderen bliver frugtbringende for dem; men ved Overgangen fra 2den til 3die Klasse maa Valget i Reglen træffes.

Selvfølgelig vil Hensynet til den nye Anordnings Bestemmelser ogsaa medføre noget større Strænghed ved Optagelsen i Skolen, og jeg kan derfor ikke undlade indtrængende at opfordre Forældre og Værger til saa vidt muligt at sørge for, at Eleverne ere vel forberedte til det Trin i Skolen, paa hvilket de ønskes optagne. Det er et stort Gode for denne Skole, at den har beholdt de to Forberedelsesklasser, men desværre har der i den senere Tid mere og mere vist sig en Tilbøjelighed til at springe 1ste fælles Klasse over, idet den største Tilgang er til 2den fælles Klasse af Drengene mellem 10 og 11 Aar og saa med indstændig Anmodning om endelig at optage dem der. Dette er til Skade for Skolen i Almindelighed og som oftest ogsaa for Eleverne selv, fordi det i de fleste Tilfælde viser sig, at de efter det første Skoleaar blive siddende i Klassen og derved altsaa have sat baade Tid og Penge til — Tid, for saa vidt der er blevet stillet Fordringer til dem, som de ikke have kunnet magte,

og Penge, for saa vidt som Skolepengene i 1ste fæll. Kl. ere 48 Kr. mod 72 Kr. i 2den fæll. Kl. Jeg skal derfor rette den indstændige Anmodning til Forældre og da navnlig til dem, som ere bosiddende i Rønne og for hvem den økonomiske Side af Sagen maa være temmelig ligegyldig, at de sende deres Børn i Skolen i 9—10 Aars Alderen forberedte til 1ste fælles Klasse. Med Hensyn til Forældre udenfor Byen har naturligvis den økonomiske Side større Betydning, og hvor det ikke er muligt at sende Eleverne frem i Tide, skal jeg som før nævnt opfordre til, at de saa godt som muligt forberedes til det Trin, hvortil de indmeldes; de aarlige Programmer saa vel som direkte Henvendelse til mig eller hvemsomhelst af Skolens Lærere vil kunne yde fornøden Vejledning.

Jeg skal dog gøre opmærksom paa, at efter den nye Anordning skal som Regel en Elev have besøgt samme Skole i 3 Aar — altsaa fra 2den Kl. af — for at kunne indstilles til almindelig Forberedelses-examen ved den.

IX. Om Fordringerne ved Optagelsen i Skolens 1. fælles Klasse.

Ved Optagelsen i 1ste fælles Klasse fordres, at Eleven kan læse rent og tydeligt og skrive et let Stykke efter Diktat uden alt for grove Stavfejl; at han kan regne de 4 Regningsarter i ubenævnte Tal med nogenlunde Færdighed og Hurtighed (Tabellerne); at han kender det vigtigste af den gamle Pagts Historie, de 10 Bud, Fadervor, de 3 Troesartikler; endvidere, at han har lært Danmarks Geografi efter en

ganske kort Bog og Landkortet og kan orientere sig paa et Evropas Kort (Have, Lande, Hovedstæder) helst efter mundtlig Indøvelse; desuden maa han gerne kende lidt til Fædrelandets Sagn- og Oldtids-historie, ogsaa helst efter mundtlig Meddelelse.

Kendskab til fremmede Sprog (Tysk), Naturhistorie eller Færdighed i Tegning forlanges aldeles ikke.

Skolebetalingen er i 1ste fælles Kl. 48 Kr. aarlig, fra IIF—IV 72 Kr. aarlig, V—VI 90 Kr. aarlig.

Examen 1895.

Den skriftlige Examen baade for Afgangskandidaterne og Skolen afholdtes den 10de, 11te, 12te og 13de Juni.

Mundtlig Examen afholdes efter følgende Skema:

Lørdag den 29de Juni.

Kl. 9. IV og R. Geografi.

— 4. IV og R. Naturhistorie.

*Syngeklassen.**I Kl. Læseværelse.*

Kl. 8—10. IIIR. Dansk.
— 11¹/₂—1. VSp. Latin.

— 8—10¹/₂. III. Tysk.
— 12—2. IS. Latin.

— 8. IVS. Fransk.
— 11—1. IIS. Latin.

— 8—10. IIIS. Latin.
— 11—12¹/₂. IR. Engelsk.

— 8—9¹/₂. V. Dansk.
— 9¹/₂—11. V. Oldnord.
— 12—1. VSp. Græsk.

— 8—10. IIIS. Græsk.
— 11—1. IIIR. Engelsk.

— 8—10. V. Historie.
— 12. IVS. Historie.

— 10. VI. Dansk.
— VI. Oldnord.
— 4. IVR. Engelsk.
— 5¹/₂. VI. Engelsk.

— 8. VI. Latin.
— 4. IVR. Historie.

— 8. VI. Græsk.

Kl. 8—10. IIF. Religion.
— 11—12¹/₂. IF. Dansk.

Tirsdag den
— 8—10. V. Fransk.
— 11—1¹/₂. IIa + b. Religion.

Onsdag den
— 8—10. IIF. Tysk.
— 11—1. IIF. Dansk.

Torsdag den
— 8—10. I. Dansk.
— 11—1. IIRa + b. Dansk.

Fredag den
— 8—9. IIb. Historie.
— 11—1. III. Religion.

Lørdag den
— 8—10. I. Religion.
— 11—1. IIa. Historie.

Mandag den
— 8—10. IIF. Historie.
— 12—2. IF. Historie.

Tirsdag den
— 8—9. VSp. Engelsk.

Onsdag den
— 8—10. Vm. Matem.
— 11—1. IF. Religion.

Torsdag den
— 12—2. III. Fransk.

Fredag den
— 8. IVS. Græsk.

IIF Kl. Læseværelse.

Naturklassen.

1ste Juli.

1. 8—11. I. Matem. Kl. 8—10 $\frac{1}{2}$. II. Naturhist.
 - 12. IVmn. Naturlære. — 12—2. I. Geografi.

2den Juli.

1. 8—11. IIa + b. Aritmetik. — 8—10. I. Naturhist.
 - 12—1. VSp. Naturlære. — 11—1. IIF. Fransk.

3die Juli.

1. 8—11. III. Aritmetik. — 8—10. IF. Naturhist.
 - 12—1 $\frac{1}{2}$. Vm. Naturlære. — 12—2. I. Fransk.

4de Juli.

1. 8—11. II. Geometri. — 8—10. IF. Geografi.
 - 12. IIF. Regning. — 12. IF. Regning.

5te Juli.

10. VI. Naturlære. — 8—10 $\frac{1}{2}$. IIF. Geografi.
 12. IVR. Naturlære. — 12—1 $\frac{1}{2}$. IF. Tysk.
 4. IVR. Matem.

6te Juli.

1. 8. IVS. Matem. — 8—10. II. Fransk.
 — 11—1. IIF. Naturh.

8de Juli.

1. 8—11. III. Geometri. — 8—10 $\frac{1}{2}$. IIa + b. Tysk.
 - 12—1 $\frac{1}{2}$. IIRa + b. Engelsk. — 12—2. III. Naturhist.

9de Juli.

1. 10. IVS. Latin. — 8—10 $\frac{1}{2}$. III. Geografi.
 4. VI. Historie. — 12—2. IIIR + Sm. Naturl.

10de Juli.

1. 8. IV. Tysk. — 8—10. III. Hist.
 4. VI. Fransk. — 4. I. Tysk.

11te Juli.

1. 8. IVR. Fransk. — 8—10. II. Geografi.
 9 $\frac{1}{2}$. IVR. Dansk. — 12 $\frac{1}{2}$ —2. I. Historie.

12te Juli.

Fredagen der 12te Juli Kl. 11 prøves de til Op-
tagelse i Skolen indmeldte Disciple.

Lørdag den 13de Juli Kl. 11 bekendtgøres Prø-
vernes Udfald.

Mandagen den 19de August Kl. 11 begynder Un-
dervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekendt-
gørelsen af Udfaldet indbydes alle, der have Interesse
for Skolens Gerning.

Rønne lærde Skole, den 15de Juni 1895.

Koefoed.
